

PEFC N 04

Krav til sertifiseringsorganer og akkrediteringsorganer

Organisasjon

Vedtekter for PEFC Norge

PEFC N 06
Prosedyrer for utvikling og revisjon av Norsk PEFC sertifiseringssystem

PEFC N 07
Veiledning for notifisering av sertifiseringsorganer

Skogsertifisering

PEFC N 01
Norsk PEFC sertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk

PEFC N 02
Norsk PEFC Skogstandard

PEFC N 03
Krav ved gruppesertifisering

PEFC N 04
Krav til sertifiseringsorganer og akkrediteringsorganer

PEFC N 05
Ordlister og definisjoner

Sporbarhet og Logobruk

PEFC ST 2002:2013 Chain of Custody for forest based products - requirements

PEFC ST 2003:2012 Certification Body Requirements - Chain of Custody

PEFC ST 2001:2008
Logo usage rules

Forord:

Revisjon av PEFC Norges skogsertifiseringssystem

PEFC skogsertifiseringssystemet skal revideres hvert 5.år og PEFC Norge startet revisjonsprosessen 13.mai 2013 med åpen invitasjon for innspill til prosessen og deltakelse i en arbeidskomite.

Arbeidskomiteen har i perioden oktober 2013 til januar 2015 revidert Norsk PEFC Skogstandard og øvrige standarder som inngår i systemet.

Arbeidskomiteen har bestått av representanter fra følgende organisasjoner:

- Fellesforbundet
- Friluftsrådenes Landsforbund
- Maskinentreprenørenes Forbund
- Norges Skogeierforbund
- NORSKOG
- Statskog SF
- Treforedlingsindustriens Bransjeforening
- Treindustrien

I tillegg har Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet vært representert med observatører i arbeidskomiteen.

Oslo, 27.januar 2015.

Copyright notice

© PEFC Norge 2015

Dette dokument er copyright beskyttet av PEFC Norge. Dokumentet er fritt tilgjengelig på PEFC Norge's hjemmeside eller ved henvendelse til PEFC Norge.

Det er ikke tillatt å gjøre endringer eller tilføyelser i dokumentet, og det er heller ikke tillatt å reproducere eller kopiere dokumentet for kommersiell bruk uten tillatelse fra PEFC Norge.

Den offisielle versjonen av dokumentet er Norsk, men er også oversatt til engelsk. I tvilstilfeller er det den norske versjonen som er gjeldende.

Dokumentets tittel: Krav til sertifiseringsorganer og akkrediteringsorganer

Dokument nummer: PEFC N 04

Godkjent av: PEFC Norge **Dato:** 20.02.2015

Godkjent av: PEFC Council **Dato:** 14.01.2016

Publisert: 25.02.2015, med endringer 31.08.2015

Overgangsperiode: 1 år fra standarden er offisielt godkjent av PEFC Council

Innhold

Forord:	2
1 Innledning.....	4
2 Omfang.....	4
3 Referanser.....	4
4 Definisjoner	5
5 Krav til sertifiseringsorgan	5
5.1 Akkreditering.....	5
5.2 PEFC Notifisering	5
5.3 Sertifisering av bærekraftig skogbruk, herunder gruppesertifisering	5
5.3.1 Oppsigelse av sertifikater	5
5.3.2 Suspendering og tilbaketrekning av sertifikater	6
6 Krav til revisorer.....	6
7 Sertifiserings- og revisjonsprosedyrer	6
7.1 Omfang og opplegg for sertifiseringsorganisasjonens revisjon ved førstegangs sertifisering.....	7
7.2 Frekvens og omfang av sertifiseringsorganets oppfølging	7
7.3 Sertifiseringsrapport	8
8 Sertifikatets tekst	9
8.1 Referanser på sertifikatet	9
9 Kriterier for reaksjoner ved alvorlige feil og mangler.....	9
9.1.1 Suspensjon av sertifikat.....	10
9.1.2 Tilbaketrekking av sertifikat.....	10
10 Krav til akkrediteringsorganer.....	10

1 Innledning

Dette dokument er en del av PEFC Norge sitt sertifiseringssystem for bærekraftig skogforvaltning.

PEFC sertifisering og revisjon skal gjennomføres av en objektiv og uavhengig tredjepart.

Sertifiseringsorganisasjoner kan ikke være involvert i standardsettingsprosesser som ansvarlig for prosessen eller for beslutninger knyttet til disse prosessene.

Kravene er normative for sertifiseringsorganisasjoner som utfører sertifisering av bærekraftig skogforvaltning på enkelteiendommer og/eller gjennom gruppesertifisering.

For sertifisering av skogforvaltning i samsvar med PEFC Norge sitt sertifiseringssystem gjelder dokumentene PEFC N 01, PEFC N 02, PEFC N 03 og PEFC N04.

For PEFC sporbarhetsertifisering i Norge etter PEFCs internasjonale krav til sporbarhetsertifisering gjelder de internasjonale kravene standarden PEFC ST 2003:2012 Certification Bodies Requirements – Chain of Custody.

2 Omfang

Dette dokument beskriver krav til sertifiseringsorganisasjoner som sertifiserer og kontrollerer PEFC skogsertifisering i Norge. Dokumentet definerer også krav til sertifiserings- og akkrediteringsprosedyrer.

Dette dokumentet skal brukes i overensstemmelse med PEFC Norge sitt sertifiseringssystem for:

- a. Sertifisering av bærekraftig skogforvaltning etter Norsk PEFC Skogstandard, PEFC N 02.
- b. Gruppesertifisering av bærekraftig skogbruk etter PEFC Norges krav til gruppesertifisering, PEFC N 03.
- c. Logoanvendelse i overensstemmelse med den internasjonale standard PEFC ST 2001:2008 – Logo Usage Rules – Requirements.

3 Referanser

Følgende styringsdokumenter inngår som referanser for krav til sertifiseringsorganisasjoner:

- a. Norsk PEFC sertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk – PEFC N 01
- b. Norsk PEFC Skogstandard – PEFC N 02
- c. PEFC Norges krav til gruppesertifisering av bærekraftig skogbruk – PEFC N 03
- d. PEFC Norges krav til sertifiseringsorganer og akkrediteringsorganer – PEFC N 04
- e. PEFC Norges veiledning til PEFC notifikasjon av sertifiseringsorganer – PEFC N 07
- f. Ordliste og definisjoner – PEFC N 05
- g. PEFC Logo Usage Rules – requirements – PEFC ST 2001:2008
- h. NS/EN ISO/IEC 17021:2011: Overensstemmelsesvurdering - Krav til organer som tilbyr revisjon og sertifisering av styringssystemer

- i. IAF MD 1:2007: IAF Mandatory Document for the Certification of Multiple Sites Based on Sampling
- j. IAF MD 2:2007: IAF Mandatory Document for the Transfer of Accredited Certification of Management Systems

4 Definisjoner

I dette dokumentet brukes definisjoner som er beskrevet i PEFC N 05 – Ordliste og definisjoner.

5 Krav til sertifiseringsorgan

5.1 Akkreditering

Sertifiseringsorganer som utfører skogsertifisering skal være akkreditert for dette. Akkreditering utstedes av Norsk Akkreditering eller av tilsvarende akkrediteringsorgan som inngår i IAFs (International Accreditation Forum) og/eller i EAs (European cooperation for Accreditation) avtale om gjensidig anerkjennelse.

5.2 PEFC Notifisering

Sertifiseringsorganer som utfører skogsertifisering i Norge etter PEFC Norges skogsertifisering skal være notifisert av PEFC Norge i henhold til PEFC N 07 – Veiledning for notifikasjon av sertifiseringsorganer.

5.3 Sertifisering av bærekraftig skogbruk, herunder gruppesertifisering

Kriteriene som kvalifiserer sertifiseringsorganer til å kunne utøve skogsertifisering er basert på generelle normer for kvalitet- og miljøsertifisering samt relevant skog- og miljøfaglig kompetanse.

Sertifiseringsorganet skal:

- a. Oppfylle de generelle kriteriene for sertifiseringsorganer definert i NS-EN ISO/IEC 17021 samt supplerende krav definert i denne standard.
- b. Ha god kjennskap til og forståelse av PEFC Norges sertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk.
- c. Ha relevant kompetanse om skogforvaltning som omfatter både økonomiske, sosiale og miljømessige aspektene og effektene av skogbruk.

Profesjonell skog- og miljøfaglig kompetanse dokumenteres ved at sertifiseringsorganet har erfaring innen området og/eller har personale som gjennom utdanning og relevant erfaring besitter denne kompetansen.

5.3.1 Oppsigelse av sertifikater

Sertifikatholder kan skriftlig si opp sertifikatet i gyldighetsperioden. Oppsigelsen har effekt fra det tidspunkt sertifiseringsorganisasjonen mottar skriftlig oppsigelse eller fra dato som partene er forlikt om.

5.3.2 *Suspendering og tilbaketrekning av sertifikater*

Ved suspendering eller tilbaketrekning av et enkelteiendomssertifikat eller gruppesertifikat, skal sertifiseringsorganisasjonen omgående opplyse PEFC Norge om dette.

6 **Krav til revisorer**

Sertifiseringsorganisasjonen er ansvarlig for at det benyttes kompetente revisorer som har relevant kunnskap om sertifiseringsprosessen og forhold knyttet til skogsertifisering.

Sertifiseringsorganisasjonen skal ha prosedyrer for utvelgelse av revisorer. Kompetansen til revisorer skal være i samsvar med ISO 17021, kapittel 7 og den/de skal ha oppdaterte og tilfredsstillende kunnskaper om Norsk PEFC Skogstandard.

Revisorene skal:

- a. Oppfylle kravene som stilles innenfor rammen for akkreditert sertifisering av styringssystem under ISO/IEC 17021 samt de kravene til revisjon av styringssystemer som er fastsatt i standarden NS-EN ISO 19011.
- b. Beherske innholdet i PEFC Norge sitt sertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk.
- c. Ha relevant kompetanse om skogforvaltning som omfatter både de økonomiske, sosiale og miljømessige aspektene og effektene knyttet til aktivt skogbruk. Det anses også som viktig at kompetansen inkluderer kunnskaper om geografisk variasjon.

Kompetanse og erfaring er viktig fordi arbeidet medfører et stort element av skjønn.

For å kunne kontrollere etterlevelse av Norsk PEFC Skogstandard skal revisor ha grundig kjennskap til skogbruk og skogbrukets påvirkning på miljøet.

Ved revisjon skal person(er) med kvalifisert og relevant skog- og miljøfaglig kompetanse brukes ved kontroll av etterlevelse av Norsk PEFC Skogstandard.

Kvalifisert kompetanse om skogfag vil si minst bachelor i skogbruk samt 4 år relevant praksis fra skogbruk eller miljøforvaltning knyttet til skog. Kvalifisert kompetanse om miljøfag vil si minst bachelor i skogøkologi/skogbiologi og 4 år relevant praksis fra skogbruk eller miljøforvaltning knyttet til skog.

7 **Sertifiserings- og revisjonsprosedyrer**

Sertifiseringsorganene skal etablere interne prosedyrer for gjennomføring av sertifisering og revisjon av bærekraftig skogbruk, herunder gruppesertifisering av bærekraftig skogbruk. Prosedyrene skal oppfylle kravene i NS-EN ISO/IEC 17021:2011 samt de kravene til revisjon av styringssystemer som er fastsatt i standarden NS-EN ISO 19011.

Sertifiseringsorganene skal inkludere relevant informasjon fra eksterne parter (f.eks. offentlige etater, organisasjoner etc.) som del av revisjonsbevisene.

7.1 Omfang og opplegg for sertifiseringsorganisasjonens revisjon ved førstegangs sertifisering

Framgangsmåten for revisjoner avhenger av hvordan sertifikatholder er organisert og hva som inkluderes i sertifikatet.

Det forutsettes at hele sertifikatholders organisasjon knyttet til skogforvaltning og tømmeromsetning omfattes av sertifikatet. Sertifikatholder må i sine planer for intern revisjon inkludere alle deler av organisasjonen som omfattes av sertifikatet og må etablere en ordning med oppfølging av arbeid utført av underleverandører som sikrer at tømmerleverandører følger kravene i Norsk PEFC Skogstandard.

Sertifiseringsorganisasjonen må ved sin førstegangsrevisjon verifisere at miljøstyringssystemet er implementert og at det inkluderer de forhold som det stilles krav til i PEFC og Norsk PEFC Skogstandard. Det må også vurderes om ordninger med oppfølging av tømmerleverandører er tilstrekkelig. I den forbindelse er det viktig å verifisere at kunnskaper om skogsdrift i forhold til ISO 14001 og Norsk PEFC Skogstandard formidles til den enkelte leverandør.

Det må også være mulig å verifisere at skogbrukstiltak etter Norsk PEFC Skogstandard er foretatt i samsvar med etablerte krav før det eventuelt utstedes sertifikat. Slike verifiseringer må foregå på stikkprøvebasis i felt og være tilstrekkelig til å gi tillit til at sertifikatholders system fungerer på en tilfredsstillende måte. Følgende forhold må tas i betraktning ved utvelgelse av stikkprøver:

- a. Antall distriktskontorer. Ved flere enn 3 kan ordningen for multisite-bedrifter (multilokaliserede bedrifter) som beskrevet i IAF MD 1 benyttes.
- b. Geografiske variasjoner. Sikre et representativt utvalg av ulike geografiske variasjoner som forekommer hos sertifikatholderen.
- c. Vanskelig geografiske områder, veier, adkomst etc.
- d. Variasjoner dersom det er ulike parter som er ansvarlig for skogbehandlingen.
- e. Variasjoner i typer av skogbehandling.
- f. Antall drifter og størrelse.
- g. Sertifiseringsorganets erfaring med tidligere sertifiseringer og forekomst av feil.

Sertifiseringsorganet må beskrive hvordan ovennevnte forhold ivaretas.

7.2 Frekvens og omfang av sertifiseringsorganets oppfølging

Sertifiseringsorganet skal årlig, og med maksimalt 12 måneders intervall, gjennomføre oppfølgingsrevisjoner. Maksimal periode for resertifiseringsrevisjon er 5 år.

ISO 17021, kapittel 9.3.2 beskriver detaljert hvilke forhold som normalt vil være gjenstand for verifisering ved oppfølgingsrevisjoner. Tilsvarende er kravene til resertifisering beskrevet i kapittel 9.4.

Også oppfølgingsrevisjoner skal baseres på de krav som er stilt i Norsk PEFC Skogstandard og den avveining som er gjort mellom økonomiske, økologiske og sosiale mål i hvert enkelt kravpunkt.

I følge kravene til oppfølging er det i ISO 17021, kapittel 9.3.2.2 presisert at oppfølgingsrevisjoner skal gjennomføres minst en gang i året og at dato for den første oppfølgingsrevisjonen etter førstegangs sertifisering skal være innen 12 måneder fra siste dag av revisjonen på trinn 2.

Det forutsettes at sertifiseringsorganet iverksetter tiltak i forbindelse med klager rettet til sertifiseringsorganet på virksomheten som utøves av den sertifiserte. Slike tiltak kan være nytt besøk, dokumentgjennomgang, og eventuelt i neste omgang suspensjon og/eller tilbaketrekking. Dersom klageren ikke får saken tilfredsstillende behandlet i sertifiseringsorganet, kan han gå videre med klagen til sertifiseringsorganets akkrediteringsorgan.. Sertifiseringsorganet er også forpliktet til å påse at sertifiserte organisasjoner har registreringer av alle henvendelser relatert til ISO 14001, og at nødvendige tiltak er iverksatt (ref. ISO 17021, § 9.8.4).

I forhold til Norsk PEFC Skogstandard må sertifiseringsorganene ved sin oppfølging gjennomføre på stikkprøvebasis verifiseringer av skogbrukstiltak i et tilstrekkelig stort omfang. Blant skogbrukstiltakene som skal verifiseres må det også velges ut steder der sertifikatholder selv har foretatt verifiseringer for å se at dette arbeidet er gjennomført på en tilfredsstillende måte. Dette kommer i tillegg til vanlig revisjon av om styringssystemet vedlikeholdes og fungerer etter sin hensikt. Tabellen under angir minimum antall stikkprøver ved oppfølgingsrevisjoner.

Årlig avvirkning (1000 m ³):	< 500	500 - 999	1.000 - 1.499	> 1.500
Min. stikkprøver ved oppfølgingsrevisjon:	5	7	9	10

Oppfølgingsrevisjoner må også ta med verifisering av hvordan forvaltning av skogområder foregår i ulike stadier mellom to hogster for å se om dette er i samsvar med kravene i Norsk PEFC Skogstandard.

7.3 Offentlig sertifiseringsrapport

Etter hver sertifisering, resertifisering og oppfølgingsrevisjoner skal det utarbeides og offentliggjøres et sammendrag av sertifiseringsorganets revisjonsrapport. Sammendraget skal utarbeides av sertifiseringsorganet og inneholde:

- a. Beskrivelse av hvilken organisasjon og hvilken virksomhet som er sertifisert.
- b. Omfang og dato for den gjennomførte revisjonen.
- c. En generell beskrivelse av konklusjoner og forbedringspunkter.
- d. En oversikt over avvik og observasjoner knyttet til praktiseringen av Norsk PEFC Skogstandard for et bærekraftig skogbruk.
- e. En beskrivelse av hvordan relevant informasjon fra eksterne parter er håndtert.
- f. Sammendraget skal ikke inneholde oppgaver av intern natur eller av betydning for den sertifiserte organisasjonens forretningsvirksomhet.

Sertifikatholder skal gjøre sammendraget offentlig tilgjengelig, legge det ut på hjemmesider, hvis de har slike. Sertifiseringsorganet eller sertifikatholder skal sende sammendraget til PEFC-Norge for offentliggjøring på PEFCs hjemmesider.

8 Sertifikatets tekst

Sertifikater som utstedes skal klart beskrive hvilke aktiviteter som inkluderes i sertifiseringen og hvem det omfatter. Det skal refereres til de angitte standarder som angitt i kap.8.1.

Følgende skal framkomme på sertifikatet:

”Skogforvaltning i samsvar med Norsk PEFC Skogstandard for bærekraftig skogbruk”

8.1 Referanser på sertifikatet

Følgende referanser skal benyttes på sertifikatet:

Ved individuell skogsertifisering: Norsk PEFC Skogstandard – PEFC N 02

Ved gruppesertifisering: Norsk PEFC Skogstandard – PEFC N 02 og

Krav ved gruppesertifisering – PEFC N 03

I tillegg skal det i begge tilfeller angis referanse til NS-EN ISO 14001:2004.

Det skal framgå at sertifiseringen er utført i tråd med Norsk PEFC Skogsertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk.

Akkrediteringssymbolet til det aktuelle akkrediteringsorgan skal fremkomme på sertifikatet.

9 Kriterier for reaksjoner ved alvorlige feil og mangler

Sertifiseringsorganet skal ha rutiner for å informere PEFC Norge om alle nye sertifikater, endring i sertifikater, suspensering og tilbaketrekking av sertifikater.

Sertifiseringsorganets kriterier for reaksjoner ved alvorlige feil og mangler er regulert i ISO 17021, kapittel 9.6 for systemsertifisering. Sertifiseringsorganet skal ha rutine for suspensjon, tilbaketrekking og endring av gyldigheten til sertifikatet. Sertifiseringsorganet skal sørge for at sertifikatholder er kjent med kriterier for reaksjoner ved alvorlige feil og mangler, og holde sertifikatholder løpende orientert om funn som kan ha betydning for sertifikatets gyldighet.

Dersom det oppstår uenighet om tolkning av standarder og kravpunkter kan dette bringes inn for PEFC Norge, se PEFC N 01 kapittel 11.

Dersom revisjoner eller annen informasjon avdekker vedvarende og alvorlige brudd på kravene til skogforvaltningssystemet, tross skriftlig informasjon fra sertifiseringsorganet, vil sertifiseringsorganene foreta en vurdering av alvorlighetsgrad, samt omfanget av avviket og på bakgrunn av dette eventuelt iverksette ett av følgende tiltak:

- Suspensjon av sertifikat
- Tilbaketrekking av sertifikat

Sertifikatholder skal motta skriftlig varsel om tiltaket og der det gir mening, med mulighet for å rette opp i mangelen før suspensjon eller tilbaketrekking iverksettes.

Begge tiltak innebærer at sertifikatholder ikke lenger har gyldig sertifikat.

Det vises forøvrig til kapittel 7.4 i PEFC N 03 (Krav ved gruppesertifisering) som beskriver retningslinjer for behandling av sertifiseringsavvik hos skogeiere med gruppesertifiseringsavtale.

9.1.1 Suspensjon av sertifikat

Sertifikatet kan suspenderes, det vil si gjøres ugyldig i en begrenset periode, vanligvis opp til 3 måneder. Det er to hovedgrunner for suspensjon:

1. Tilfredsstillende korrigerende tiltak for gitte avvik i forhold til styrende dokumenter er ikke gjennomført innen gitte frister;
2. Direkte som følge av vedvarende mindre brudd eller grovt enkeltbrudd på lovbestemte krav i den sertifiserte enheten.

Det må ved vurdering av om sertifikatet skal suspenderes skiller på om grove enkeltbrudd på lovbestemte krav skyldes åpenbare mangler i sertifikatholders rutiner og oppfølging av disse, eller rene menneskelige feil fra skogeier, entreprenør eller ansatt. I det siste tilfellet skal reaksjonene rettes mot de ansvarlige for det grove bruddet på lovbestemte krav.

Suspensjon oppheves når sertifikatholder har gjennomført tilfredsstillende korrigerende tiltak og det er bekreftet ved revisjon av sertifiseringsorganet. Suspensjon og opphevelse av suspensjon skal umiddelbart rapporteres til PEFC Norge og gjøres offentlig tilgjengelig.

9.1.2 Tilbaketrekking av sertifikat

Sertifikatet kan trekkes tilbake når eksempelvis nødvendige korrigerende tiltak ved suspensjon ikke gjøres innen gitte tidsfrister, når vesentlige kravelementer i standardene ikke lenger praktiseres eller ofte fravikes i den sertifiserte enhet, og ved gjentakelse av grove brudd på lovbestemte krav i den sertifiserte enheten.

Skriftlig varsel oversendes med krav om tilbakesending av alle eksemplarene av sertifikater. Sertifiseringsforholdet opphører og melding om tilbaketrukket sertifikat sendes straks til PEFC Norge og aktuelle databaser.

Ønsker organisasjonen nytt sertifikat, må sertifiseringsprosessen gjennomføres som for førstegangs sertifisering.

10 Krav til akkrediteringsorganer

Akkrediteringsorganet skal være medlem av European Cooperation for Accreditation (EA) og/eller det internasjonale akkrediterings forum (IAF). Akkrediteringsorganet skal videre ha implementert prosedyrer beskrevet i ISO/IEC 17011:2004 og andre dokumenter som er anerkjent av EA og IAF.